

Revisionens ramplanering 2022

Revisorskollegiet
Västra Götalandsregionen

Innehåll

Revisionens planeringsgrund.....	3
Inledning.....	3
Revisionens uppdrag samt arbets- och förhållningssätt	3
Revisionsplan/ramplanering.....	4
Risk och väsentlighet	4
Revisionens ramplan för år 2022	5
Grundläggande granskning	5
Förstudier	6
Fördjupade granskningar	6
Uppföljning av tidigare års granskningar	9
Redovisningsrevision	9
Bolag- och stiftelserevision.....	10

Revisionens planeringsgrund

Inledning

Revisionens ramplanering beskriver på en övergripande nivå, grunderna för revisionens strategi, revisionsprocessens olika moment (planera, granska, pröva), arbetsordning och 2022 års revisionsplan.

Revisionens uppdrag samt arbets- och förhållningssätt

Revisorerna är regionfullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i nämnder, styrelser, fullmäktigeberedningar, kommunalförbund, stiftelser och bolag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som regionen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i det kommunala självstyret. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik samt bidra till förbättring och utveckling.

Revisionens arbete styrs ytterst av Kommunallagen (främst 12 kap) och av regionfullmäktige fastställt revisionsreglemente. Som komplement till lag och reglemente finns även praxis samlad i skriften God revisionsledning i kommunal verksamhet.¹ Av Kommunallagen framgår att all verksamhets skall granskas årligen. Av den goda seden framgår hur arbetet ska planeras, genomföras och redovisas.

Revisorerna prövar dels nämndvis, dels på en regionövergripande nivå:

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande
- om den interna kontroll som görs i nämnderna är tillräcklig

Revisionen ska vara stödjande och framåtsyftande. Ett mål för revisionsverksamheten är därför att genom granskningar och dialog med både förtroendevalda och verksamhetsföreträdare identifiera och påtala områden som bör och kan förbättras. Syftet med detta förebyggande arbete är att möjliggöra för nämnder och styrelser att under verksamhetsåret justera brister och avvikelser i verksamheten och därmed möjliggöra för revisionen att upprätta en revisionsberättelse fri från anmärkningar. Revisionen ska lämna synpunkter, stöd och rekommendationer till nämnder och styrelser.

Revisionsstrategin innebär ett arbetssätt som är:

- Granskande
- Stödjande
- Ansvarsutkrävande
- Verksamhetsnära
- Tidsnära
- Dialogbaserat

Det är de förtroendevalda i regionens nämnder och styrelser som granskas och prövas. Med uppdraget som ledamot i en nämnd eller styrelse följer ett ansvar. Det är i vilken mån nämnder och styrelser tagit sitt revisionsansvar som revisorerna granskar, prövar och uttalar sig om. En god kommunikation och en tydlig dialog med nämnder och styrelser är väsentlig

¹ Revisionsledning är framtagen av revisionsdelegationen på Sveriges kommuner och landsting och tillämpas under innevarande mandatperiod

för uppdragets genomförande.

Revisionsplan/ramplanering

Som grund för revisionsinsatsen under året och med revisionsuppdraget som utgångspunkt ska de valda revisorerna upprätta en ramplanering. Planen utgör ett stöd för revisorernas granskningsinsats under revisionsåret.

Ramplanen har direkt koppling till de valda revisorernas egen riskbedömning. Planen omfattar:

- Grundläggande granskning
- Förstudier
- Fördjupade granskningsprojekt
- Uppföljning av tidigare års granskningar

Ramplanen är ett levande dokument och omprövas under året utifrån händelser i de nämnder och styrelser som revisionen har att granska och pröva. Detta sker dels löpande, dels vid minst ett kollegiemöte under september/oktober månad.

Risk och väsentlighet

Revisionens egen risk- och väsentlighetsanalys utgör en del i grunden för kollegiets val av granskningsinsatser och har sin utgångspunkt i revisionsrisken. Revisionsrisken innebär att revisionen kan göra ett felaktigt uttalande i ansvarsprövningen utifrån bristande eller felaktig kunskap och information om i vilken mån en nämnd eller styrelse utövar sitt revisionsansvar på ett ändamålsenligt vis. Syftet med analysen är att identifiera de granskningsteman som bör genomföras under året för att minska eller släcka revisionsrisken och därmed bidra till att revisorskollegiet uttalar sig på en bred och stabil kunskapsgrund i ansvarsprövningen.

Revisionens riskanalys har sin utgångspunkt i:

- Fullmäktiges mål och uppdrag
- Omvärldsanalyser
- Nationell lagstiftning och riktlinjer
- Budgethandlingar och årsredovisningar
- Nämnders och styrelser egna riskanalyser
- Dialog med nämnder och styrelser
- Tidigare års granskningar (PM och rapporter)
- Det sakkunniga bitrådets dokumentation och granskningar
- Egna bedömningar av verksamhetsrisker i nämnder och styrelser

Revisionens ramplan för år 2022

Grundläggande granskning

Med grundläggande granskning menas det ständigt pågående och återkommande granskningsarbetet av regionens samtliga nämnder, styrelser och beredningar. Den grundläggande granskningen består av flera olika steg och delar, och bygger på en analys av risk och väsentlighet på nämnd-/styrelsenivå. I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Nämnden/styrelsen granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter. Granskningen ska ge revisorerna underlag för att bedöma nämnders och styrelsers styrning, uppföljning och kontroll. Den ska också ge ett underlag för att bedöma säkerhet i redovisningssystemet och i rutiner. En stor del av granskningen sker inom ramen för en utvecklad modell för grundläggande granskning för respektive nämnd/styrelse. Denna inkluderar bland annat följande områden:

- Övergripande styrmiljö
- Styrdokument och formalia
- Målstyrning
- Ekonomi- och verksamhetsstyrning
- Intern styrning och kontroll
- Oegentligheter, mutor och bestickning

Den grundläggande granskningen genomförs till stora delar av det sakkunniga biträdet, men de förtroendevalda revisorerna träffar samtliga nämnders och styrelsers presidier minst en gång om året för en fördjupad dialog.

Revisionsenhetens arbete dokumenteras i rapporter per nämnd/styrelse och ligger till grund för arbetsgruppernas dialog med nämnder och styrelser och för den årsrapport som sedan sammanställs för respektive nämnd och styrelse.

En del av den grundläggande granskningen består av arbetsgruppernas dialog med nämnder och styrelser. Dessa dialogmöten syftar till att ge en bild av hur nämnder och styrelser genomför sitt uppdrag. Dialogmötena utgår från:

- De rekommendationer som revisionen lämnat till nämnden/styrelsen i årsrapport och granskningsrapporter under 2021.
- Yrkesrevisorers riskanalys och granskningsplan för 2022.
- Verksamhetens utveckling 2022.
 - Översiktligt om verksamhetens väsentligaste områden under 2022 samt planer för resten av året.
 - Åtgärdsplaner/Handlingsplaner.
- Ekonomisk utveckling under 2022.
 - Genomgång av resultat, avvikelser och prognos.
- Intern kontroll
 - Styrelsens presidium redogör för de viktigaste riskerna/utmaningarna i deras verksamhet och hur de hanteras
- Händelser av intresse för revisorskollegiet och som nämnden/styrelsen har att hantera under 2022.

- Kontaktrevisorernas frågeställningar inför dialogmötet.

Följande områden bedöms relevanta att genomföra inom vissa nämnders grundläggande granskning alternativt som fördjupade nämndsgranskningar. Områdena nedan värderas utifrån respektive nämnds eller styrelses risk- och väsentlighetsanalys.

- Granskning av införandeprocessen i lokala FVM-projekt
- Regionens arbete med visselblåsarlagstiftning som trädde i kraft 17 december 2021
- Nämnders och styrelsernas arbete med hot och våld samt otillåten påverkan
- Nämnder och styrelser systematiska arbetsmiljöarbete
- Styrning, ledning samt uppföljning och kontroll av vårdval
- Övergripande granskning av regionstyrelsens medelsförvaltning

Förstudier

Med förstudie menas en mindre probleminventering som syftar till att klargöra huruvida en fördjupad granskning bör genomföras eller inte, samt för att identifiera relevanta revisions-/ och dialogfrågor för kollegiets dialog med nämnder och styrelser.

Ingen förstudie är planerad att genomföras, dock kan beslutet komma att ändras under året.

Fördjupade granskningar

Revisorerna kompletterar den grundläggande granskningen med fördjupade granskningar. Detta sker i den utsträckning det motiveras av revisorernas risk- och väsentlighetsanalys och för att revisorerna ska kunna göra sin slutliga bedömning av ansvarstagandet. Fördjupade granskningar genomförs som särskilda projekt, antingen av revisionsenheten eller av externa konsulter. Revisionsdirektören fattar beslut om projektplaner för de fördjupade granskningarna på delegation. Projektplanerna upprättas i enlighet med SKYREVS vägledning och rekommendationer. Projektplaner utgör förfrågningsunderlag för upphandling av extern konsult i den mån de anlitas.

Med utgångspunkt i kollegiets risk- och väsentlighetsanalys och utifrån redovisade riskperspektiv planeras följande fördjupade granskningar att genomföras:

Fördjupade granskningar 2022

1. Informationssäkerhet

- Risk: Att VGR inte bedriver ett ändamålsenligt och systematiskt informationssäkerhetsarbete. VGR hanterar mycket information som är skyddsvärd. Informationssäkerhet innebär att se till att all skyddsvärd information är tillgänglig, riktig, konfidentiell och spårbar. För att kunna säkerställa en tillräcklig nivå av informationssäkerhet är det av stor vikt att informationssäkerhetsarbetet bedrivs systematiskt och långsiktigt samt att styrningen av informationssäkerhetsarbetet är integrerat i verksamhetens övriga former för styrning.
- Syfte: Att bedöma om det bedrivs ett systematiskt informationssäkerhetsarbete (organisation, styrdokument, roller/ansvar, utbildning, uppföljning och kontroll) samt om styrning, ledning, uppföljning och kontroll avseende IT-säkerhet är tillräcklig och ändamålsenlig.

- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen inkl. VGR-IT och ett urval av verksamheter som hanterar känsliga personuppgifter, exempelvis sjukhus och Regionhälsan.

2. Vårdskulden och kökortningsinsatser

- Risk: Att berörda styrelser inte i tillräcklig omfattning planerat och styrt för en effektiv resursanvändning för att möta ett ökat vårdbehov som uppkommit under pandemin dvs hur vårdskulden ska kunna hanteras.
- Syfte: Att bedöma om styrning, ledning samt uppföljning och kontroll är ändamålsenlig och bedöms leda till minskad vårdskuld. Att det sker enligt gällande lagstiftning och de mål och anvisningar som anges av Regionfullmäktige, Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsstyrelsen samt utifrån de vårdöverenskommelser som finns med hälso- och sjukvårdsnämnderna.
- Nämnd/styrelse som berörs: Alla utförarstyrelser hälso- och sjukvård eller ett urval, Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, Regionstyrelsen

3. Framtidens vårdinformationsmiljö

- Risk: Att regionstyrelsen inte vidtar ändamålsenliga och tillräckliga åtgärder utifrån de rekommendationer som revisorerna lämnade i granskningen av FVM 2021. Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) är VGR:s största och viktigaste digitaliseringsinsats någonsin. Stora delar av vårdens IT-system ska ersättas för att skapa en ny, modern och gemensam vårdinformationsmiljö som ska göra det enklare för aktörer inom hälso- och sjukvården att samverka. FVM har varit föremål för fördjupad granskning de senaste tre åren. Under 2022 kommer revisionen fortsatt följa och granska införandeprocessen med fokus på Regionstyrelsens styrning samt det genomförande som programledningen ansvarar för.
- Syfte: Att genomföra en uppföljning av föregående års rekommendationer och bedöma om regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder samt granska ändamålsenligheten i införandeprocessen.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen

4. Effekt av åtgärdsplanerna som utförarstyrelserna för sjukhusen beslutat om för ekonomi i balans.

- Risk: Att de åtgärdsplaner som sjukhusen under en lång följd av år tagit fram för verksamhet och ekonomi i balans inte leder till önskade effekter. Åtgärderna har delvis nått någon form av resultat, men inte i den utsträckning att balanskravet har uppnåtts. Regionfullmäktige har beslutat om budget och plan för åren 2022–24 och även tagit beslut om en tilläggsbudget för år 2022. Tilläggsbudgeten innebär en resursförstärkning till sjukhusen och med den bättre förutsättningar att nå verksamhet och ekonomi i balans. Revisionen ser dock att risken kvarstår att åtgärdsplanerna inte når önskad effekt och balanskravet inte uppnås samt att styrning och ledning av utförarstyrelserna inte är ändamålsenlig.
- Syfte: Att bedöma om utförarstyrelserna i tillräcklig omfattning arbetat för att effektuera åtgärdsplanerna för att nå en verksamhet och ekonomi i balans under 2022.
- Nämnd/styrelse som berörs: Samtliga utförarstyrelser för sjukhusen

5. Digitala utomlänsbesök Privata vårdgivare

- Risk: Under våren 2021 aviserade flera regioner, bland annat Västra Götalandsregionen att de från och med 2022 ville sluta betala för digitala utomlänsbesök som genomförs av privata vårdgivare som under 2021 kostat Västra Götalandsregionen ca 150 mnkr. Sedan de privata nätläkarna gjorde sitt inträde på den svenska marknaden har det varit diskussioner om hur prioriteringen sker, vilken vård de kan utföra digitalt och kostnaden för vården. Det räcker med att en nätläkare är etablerad i en region för att kunna marknadsföra sig i hela landet och ta betalt av den region som patienten tillhör. Marknadsföringen från vissa aktörer visar att prioriteringen åsidosätts samtidigt som de omhändertar patienter som i annat fall oftast hade behövt söka vård fysiskt. Efterfrågan på tjänsterna finns och Närhälsan har själva startat "Närhälsan Online" för att möta det. Om det krävs provtagning eller en fysisk undersökning kommer patienten behöva ytterligare ett besök hos en vårdcentral och minst ett av besöken kommer då inte vara där patienten är listad. Revisionen ser risker avseende prioritering av patienter utifrån vårdbehov, ineffektivt resursutnyttjande och följsamhet till avtal.
- Syfte: Att bedöma om utvecklingen av digitala vårdtjänster innebär att hälso- och sjukvårdslagens bestämmelse om att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården inte följs.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsstyrelsen

6. Strategisk kompetensförsörjning av nyckelkompetenser

- Risk: I Regionfullmäktiges budget för 2022 anges att Covid-19-pandemin har inneburit och innebär fortsatt stora påfrestningar och ökad arbetsbelastning för många medarbetare, speciellt inom sjukvården. Kompetens- och personalförsörjningen anges vara en högt prioriterad strategisk fråga. Det anges vara en utmaning att kunna rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens, framför allt inom sjukvården och de verksamheter som måste fungera 24 timmar om dygnet.
Risk finns att nämnder/styrelser inte kan säkerställa strategiska nyckelkompetenser inom hälso- och sjukvården vilket kommer att påverka måluppfyllelsen för vårdgarantin och tillgängligheten negativt. Vidare finns risk för att vårdskulden minskar i för låg takt samt risk för patientsäkerhet i samband med vårdtillfället.
- Syfte: Att bedöma om strategier och åtgärder för att säkerställa kritiska kompetenser inom vården är ändamålsenliga och förväntas ge effekt. Bedöma om den samordnade och regiongemensamma styrningen bedrivs ändamålsenligt och effektivt samt likaså avseende lokala aktiviteter. Granskningen kommer ta utgångspunkt i Regionfullmäktiges mål om attraktiv arbetsgivare och hur styrelserna arbetar med det.
- Nämnd/styrelse som berörs: Samtliga sjukhusstyrelser, Närhälsan, Regionhälsan och Tandvårdsstyrelsen samt Regionstyrelsen ev Regionutvecklingsnämnden

7. Krisberedskap

- Risk: Att den generella krisberedskapen inom Västra Götalandsregionen inte är tillräcklig vilket kan medföra att hantering av kriser inte sker ändamålsenligt och skada kan ske på såväl enskilda individer, verksamheter, regionen och samhället i stort.
- Syfte: Att bedöma om regionen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att förebygga och hantera extraordinära händelser och om regionen regelbundet har följt upp sin risk- och sårbarhetsanalys.

- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen och urval av nämnder som bedöms mest relevanta utifrån vilket område som granskas ex Fastighetsnämnden, urval av Sjukhusstyrelser, Servicenämnden.

8. IT-säkerhet

- Risk: Att regionens arbete för att skydda IT-system mot intrång brister och att det inte finns en tillräcklig styrning, ledning och interna kontrollen för att säkerställa IT-säkerheten.
- Syfte: Att bedöma om Regionstyrelsens styrning, ledning och intern kontroll är ändamålsenlig och tillräcklig när det gäller att säkerställa IT-säkerhet?
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen inkl. VGR-IT och ett urval av nämnder eller styrelser.

9. Ledtider i vårdkedjan

- Risk: Att nämnder och styrelser vid insatser för att förbättra tillgänglighet inte i tillräcklig utsträckning omhändertar de långa väntetiderna som uppstår för oprioriterade patienter som har ett mer återkommande vårdbehov.
- Syfte: Att bedöma om tillräcklig styrning, ledning, uppföljning och kontroll sker för att minska väntetiderna för oprioriterade patienter.
- Nämnd/styrelse som berörs: Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, Styrelsen för Sahlgrenska sjukhuset, Styrelsen för Sjukhusen i Väster, Hälso- och sjukvårdsnämnden Göteborg samt Hälso- och sjukvårdsnämnden Väster.

10. Löneprocessen

- Risk: Att det finns brister i intern kontroll avseende löneprocessen
- Syfte: Att bedöma om tillräcklig styrning, ledning och uppföljning och kontroll återfinns i löneprocessen både avseende styrande dokument och rutiner avseende hantering av löner samt löneutbetalning.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen samt ett urval av nämnder/styrelser

Utöver dessa fördjupningar kan revisionsenheten föreslå ytterligare fördjupningar, dels utifrån de risker som lyftes i samband med årets risk- och väsentlighetsanalys, dels utifrån väsentliga händelser under året.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Som en del i revisionens kvalitetssäkring av uppdraget är det väsentligt för revisionen att följa upp tidigare års granskningar. Detta sker med syfte att tillförsäkra sig att revisionens synpunkter, kommentarer och iakttagelser utgör en grund för berörda nämnders och styrelsers interna styrning och kontroll. Uppföljningarna rapporteras i särskild granskningsrapport, men utgör även en grund för den löpande dialog som ingår i grundläggande granskning.

Redovisningsrevision

Redovisningsrevisionen är upphandlad i sin helhet. I samarbete med Deloitte och PWC kommer revisionsenheten att genomföra en risk- och väsentlighetsanalys och upprätta en plan för fördjupade granskningar inom redovisningsområdet. Utöver detta kommer löpande granskning av redovisningen ske i enlighet med god revisions sed och gällande avtal.

Bolag- och stiftelserevision

Lekmannarevisionen i regionens bolag genomförs i enlighet med den goda seden samt utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Under våren 2022 kommer lekmannarevisorerna i bolagen att genomföra riskanalyser som grund för årets granskningsinsats.

Revisionen av stiftelser sker i enlighet med god sed och gällande rutiner.